

Vyjádření školitelky k průběhu studia a k disertační práci Miluše Janišové

Já vetkané do ornamentu. Strategie a prostředky formulování já v dílech frankofonních autorů z oblasti Maghribu se zkušeností jazykového exilu

předkládané v roce 2025 na ÚČLK

I. Hodnocení celého doktorského studia

Milá Janišová nenastoupila do doktorského studia jako čerstvá absolventka magisterského studia, ale jako zkušená překladatelka a pedagožka. Soustavná náročná práce během její studia formovala její studium a výzkum. Téma její disertační práce je velmi obtížné, neboť se ocitla na hraních několika jazyků, náboženství a kultur. V posledních letech začala pracovat na filozofické fakultě jako didaktička, což v současné době znamená velkou opravdu velkou zátěž. Nebyla jsem školitelkou od počátku, ale setkání s Mílou Janišovou bylo pro velmi obohacující a jsem velmi ráda, že se disertační práci zdařilo dopsat, neboť její téma skryté v názvu *Já vetkané do ornamentu. Strategie a prostředky formulování já v dílech frankofonních autorů z oblasti Maghribu se zkušeností jazykového exilu*, mne samotnou zásadně zajímalo nejen svým rozkročením přes několik kultur a jazyků, ale také metodologicky, teoreticky. Doktorská práce Míly Janišové se týká možnosti jazykových experimentů propojených s ornamentem, jež často slouží k vymknutí se diktátu lineárně chápanému příběhu a jeho časoprostoru.

Práce byla psána tedy poměrně dlouho. Milá Janišová se aktivně zapojovala do mezinárodních vědeckého života na konferencích a přednáškách. Pokud byla možnost využívala možností stáží ve frankofonním prostředí. K nejdůležitějším patřily její pařížské pobyty, během nichž mohla využívat zásadní zdroje v Institute du monde d'arabe. Vedle toho se také absolvovala kratší pobyty v Maroku. Během studia publikovala některé své výsledky věnované maghribské literatuře, jednak v časopise *Svět literatury* a *Relations internationales* a také ve dvou knižních monografiích.

Jeho práce nad tématem, který ji velmi zajímá nejen badatelsky, měla své vyústění i v řadě popularizačních článků a také výuce, kde se snaží propagovat jinou kulturu a pluralitní chápání světa. Této její práci si velmi cením, stejně jako jejich výborných didaktických schopností, jež jsem měla možnost sledovat nejen jako její školitelka, ale také jako kolegyně v rámci aktivit Centra učitelství. Míla Janišová se svými zkušenostmi je uznávanou pedagožkou a oblíbenou kolegyní, Budu velmi ráda, když s ní budu moci spolupracovat v budoucnu.

II. Celkové zhodnocení disertační práce

Předložená interdisciplinární práce se věnuje několika francouzsky píšícím autorům Maghribské oblasti a jejich jazykovému a kulturně identitnímu hledání, zvláště se soustřeďuje k autobiografickým románům *La Mémoire tatouée* Maročana Abdelkébira Khatibiho (1971), *L'Amour, la fantasia* Alžířanky Assie Djebar (1985) a *Alger. Journal intense* Alžířana Mustaphy Benfodila (2019). Využívá obezřele soudobých postkoloniálních teorií a performativních teorií jazyka a sémiotiky. V centru pozornosti se nacházejí pojmy popisující hranici a mísení jako *métissage* či *créolisation*. Pro dobré uchopení tématu bylo nutno se intenzivně zabývat arabským světem a arabskou kulturou a jejím popisem a impulsy, jež by nevycházely jen z evropského

prostředí. Tato část práce byla velmi obtížná, snad i proto, že autorka je plně frankofonní, ale její znalost arabského jazyka v době psaní práce. Základní teoretický impuls, jak sama píše, představoval koncept *přehrazeného pohledu*, který pracuje s binární opozicí viditelného/vyslovitelného a ne-viditelného/skrytého a realizuje se krom jiného v nefigurálním ornamentu“. Dalším formativním aspektem je skutečnost, že autobiografie je v arabském světě vlastně nemožná. Bádání se tak ocitalo neustále na různých hranicích. Logicky se část práce musela věnovat žánrovým pojmům a literárně historickým okolnostem vzniku sledovaných románů, aby se v centrální části nazvané *Psaní o sobě jako mystérium jinakosti* autorka mohla věnovat plně otázkám jinakosti a hledání způsobů, jak zachytit a popsat to, co má zůstat nevyslovené. Tuto část považuje za klíčovou a inspirativní. V dalších částech se pozornost věnuje opět širším otázkám, které z jejího postupu vyvstaly.

Práce je mimořádná a objevná a pozoruhodným způsobem odráží osobnost autorky, její otevřenost a touhu proniknout pod povrch a nenechat se formovat jen mediálními obrazy, někdy až utopickými a iluzivními představami o druhém. Je třeba ocenit její fundovaný a kritický přístup, který se mísí s velkou mírou pochopení pro cizí kulturu, k níž máme jen své nepříliš vhodné kulturní klíče.

III. Připomínky k disertační práci [jsou-li nějaké]

Disertaci považuji za zdařilou. Jen závěr je poměrně zestručněný.

IV. Případné dotazy k obhajobě

Na závěr bych se ráda zeptala, zda lze podle autorky propojit vědecké bádání, jež zakládáme na racionalitě a projasňování, s jiným typem poznávání, s nímž se musela sama vyrovnat, a jaké byly největší překážky při psaní práce.

V. Závěr

Předběžně klasifikuji předloženou disertační práci jako *prospěla*.